

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET LOHENKALASTUKSEN RAJOITUKSISTA POHJANLAHDELLA JA SIMOJOESSA SEKÄ TORNIONJOEN EDUSTAN MERIALUEELLA

Ehdotukset ja niiden perusteet

Ehdotetaan, että valtioneuvosto antaisi asetukset, joilla korvataan valtioneuvoston asetus lohenkalastuksen rajoituksista Pohjanlahdella ja Simojoessa (347/2016) ja muutetaan valtioneuvoston asetus Tornionjoen kalastusalueella sovellettavista kansallisista kalastusmääräyksistä (436/2011).

Ehdotetuilla asetuksilla on tarkoitus säädellä lohen kalastusta Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella, Tornionjoen edustan merialueella (rajajokisopimuksen soveltamisalueella) sekä Simojoessa. Säätelyllä varmistettaisiin luonnonlohikantojen kestävä kalastus ja hyödyntäminen luonnonlohikantojen monimuotoisuutta edistävällä tavalla. Suomen lohen kalastus tapahtuu pääasiassa Pohjanlahden rannikkoalueilla. Tällä alueella kaupalliset kalastajat harjoittavat lohen kalastusta etupäässä isorysillä.

Kaupallisten kalastajien kalastusta isorysillä säädeltäisiin siten, että se kohdistuisi nykyistä tasaisemmin kalastuskauden aikana Pohjanlahdella vaeltaviin eri luonnonlohikantoihin. Tämä olisi nykyistä kerralla käynnistyvää lohen kalastusta kestävämpi sääätelyjärjestelmä, koska se kohdistaisi pyyntiä tasaisemmin kaikkiin lohikantoihin, ei pelkästään myöhään vaeltaviin lohikantoihin. Samalla varmistettaisiin, että aikaisiin vaeltaviin luonnonlohikantoihin ja arvokkaisiin suuriin naaraskaloihin kohdistuu pyyntiä vain vähäisessä määrin.

Uusi sääätelyjärjestelmä perustuisi asteittain lisääntyvään pyydysmäärään kaupallista kalastajaa kohden siten, että ehdotetun säätelyn myötä avautuvalla kalastuksen alkukaudella saisi käyttää vain yhtä isorysää kaupallista kalastajaa kohden. Kalastuskauden edetessä pyydysmääriä saisi lisätä. Pyydysmäärien lisäksi rajoitettaisiin saalis- määrää siten, että kaupallinen kalastaja saisi alkukaudella pyytää enintään 25 prosenttia hänen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään. Tämä varmistaisi yhdessä saaliin merkinnän kanssa, että alkukauden saalis pysyy rajallisena ja että voidaan hallitulla tavalla seurata muutetun sääätelyjärjestelmän vaikutuksia luonnonlohikantoihin ja kaupallisen kalastuksen edellytyksiin.

Ehdotettu sääätelyjärjestelmä on valtioneuvoston lohi- ja meritaimenstrategian mukainen. Strategian mukaan ”Uudistetaan lohiasetus siten, että se täydentää kalastajakoh- taitisiin kiintiöihin siirtymistä, parantaa ammattikalastajien saaliin arvon ja varmistaa lohikantojen monimuotoisuuden säilymisen sekä vapaa-ajankalastuksen ja kalastus- matkailun harjoittamisen, jakamalla pyyntiä yli koko kalastuskauden. Uudistuksessa otetaan huomioon valikoimattoman sekakantakalastuksen vähentäminen.”

Tornionjoen edustan merialueella sovelletaan Suomen ja Ruotsin rajajokisopimuk- seen kuuluvaa kalastusääntöä. Kalastussäännön mukaan lohen kalastus isorysillä al- kaa aikaisintaan 17 päivänä kesäkuuta klo 12.00. Tällä alueella olevien kaupallisten kalastajien ja muilla Pohjanlahden merialueilla toimivien kaupallisten kalastajien yh- denvertaisen kohtelun kannalta on tarpeen sallia, että alueella saadaan kalastuksen

avauduttua yhden isorysän sijaan käyttää kahta isorysää kaupallista kalastajaa kohden. Tämä muutos mahdollistaisi myös sen, että suomalaiset kaupalliset kalastajat voivat aloittaa lohen kalastuksen samaan aikaan kuin tällä säätelyalueella valtakunnan rajan takana toimivat ruotsalaiset kaupalliset kalastajat.

Koko kauden avaaminen johtaisi siihen, että myös ruotsalaisten kaupallisten kalastajien osalta täytyisi kalastussäännön mukaisissa neuvotteluissa sopia kalastuskauden avaamisesta. Tämä voisi johtaa siihen, että Ruotsin puolella lohta kalastettaisiin koko kutuvaelluksen ajan isorysillä aivan Tornionjoen suun edustalla ja suhteellisen suurella pyydysmäärällä. Torniojoen sualueet ovat Ruotsin puolella ja ruotsalaisia kaupallisia kalastajia ja pyydyksiä on enemmän kuin Suomen puolella. Tämän vuoksi kestävämpi ratkaisu on sallia, että Suomen puolella lohen kalastus avataan kalastussäännön mukaisesti samaan aikaan kuin Ruotsin puolella on tehty.

Uusi säätelyjärjestelmä antaa mahdollisuuden nostaa Suomen Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden pienen lohikiintiön arvoa merkittävästi. Kaupalliset kalastajat voisivat aloittaa kalastuksen yhdellä isorysällä ja myydä lohisaalista heti kun jäät ovat lähteneet. Tänä aikana lohen hinta on merkittävästi korkeampi kuin mitä se aiemmin on ollut juhannuksen jälkeen. Uuden järjestelmän myötä edellytykset tuottajahinnan keskimääräiselle nostamiselle ovat paremmat myös sen vuoksi, että lohen tarjonnan kausi pitenee.

Asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan huhtikuun 1 päivänä 2017.

Lohen kalastuksen rajoittamisen oikeusperusta

Kalastuslain (379/2015) 52 §:n mukaan vesialueella, jossa esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialueella, joka on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta, voidaan valtioneuvoston asetuksella:

- 1) kieltää kalastaminen tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla taikka rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastaminen tietyssä ajankohtana tai rajoittaa sitä;
- 3) rajoittaa käytettävien pyydysten määrää;
- 4) kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottaminen;
- 5) kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottaminen, joita ei ole merkitty 75 §:n nojalla säädetyllä tavalla; sekä
- 6) antaa tarkempia määräyksiä pyydysten rakenteesta.

Pykälän 4 momentin mukaan voidaan asetuksia annettaessa niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 5 §:n 1 momentin mukaan kaupallinen kalastus tulee järjestää tavalla, joka ei vaaranna Suomen kalastuskiintiöiden riittävyyttä, kalastuskiintiöiden

hyödyntämistä, kalakantojen säilyttämistä ja hoitamista, alueellisen kalastuspaineen sääntelyä tai kaupallisten kalastajien tasapuolisia kalastusmahdollisuuksia.

Lain 8 §:n 1 momentin mukaan voidaan valtioneuvoston asetuksella 5 §:n 1 momentin mukaisessa tarkoituksessa säätää tiettyä merialuetta koskevasta määräaikaisesta kalastuskiellosta ja ajallisista, alueellisista tai määrällisistä rajoituksista Euroopan unionissa kiintiöityjen tai muutoin säädeltyjen kalakantojen pyyntiin käytettävien pyydysten käytölle.

Lain 25 §:n 2 momentissa on valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella lohien toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevista saaliin merkitsemismenettelyistä.

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain (722/2010) 4 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää kalastussäännön 11 §:n 6 momentissa säädettyjen kiinteiden pyydysten sallituista kalastusajoista, pyydysten määrästä ja muista pyydysrajoituksista. Säädettyä sallituista kalastusajoista tai pyydysrajoituksista otetaan huomioon pyrkimys kestävään kalastukseen ja kalastajien yhdenvertainen kohtelu Suomen puoleisen Pohjanlahden rannikkoalueilla. Tällöin voidaan kalastuslain kaupalliset kalastajat asettaa etusijalle muulla perusteella kalastaviin nähden.

Yksityiskohtaiset perustelut

Valtioneuvoston asetus lohienkalastuksen rajoituksista

1 § *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ehdotetun asetuksen soveltamisalasta. Tämä käsittäisi Itämeren pääaltaan, Pohjanlahden sekä Simojokea. Itämeren pääallas muodostuu eteläisestä, keskisestä ja pohjoisesta Itämerestä. Suomenlahti ei kuulu Itämeren pääaltaaseen, vaan EU:n neuvosto vahvistaa sille erillisen lohikiintiön. Pohjanlahti muodostuu Selkämerestä, Merenkurkusta ja Perämerestä. Simojoki kuuluisi asetuksen soveltamisalueeseen, koska se on Suomen ainut luonnonlohijoki, joka on kokonaan Suomen alueella. Pohjanlahdella vaeltaa syönnöksellä ja kutuvaelluksella olevia Suomen ja Ruotsin joista ja istutuksista peräisin olevia lohia.

Asetusta sovellettaisiin vain Suomessa rekisteröidyistä kalastusaluksista harjoitettavaan lohien kaupalliseen kalastukseen. Muiden EU:n jäsenvaltioiden harjoittamaa lohien kalastusta voidaan rajoittaa vain erityisestä syystä ja muiden Itämeren jäsenvaltioiden ja Euroopan komission kuulemisen jälkeen Euroopan parlamentin ja neuvoston yhteisestä kalastuspolitiikasta 1380/2013 annetun asetuksen 19 artiklan mukaisesti. Pohjanlahden alueella vain suomalaiset ja ruotsalaiset kaupalliset kalastajat harjoittavat lohien kalastusta, kumpikin omalla puolellaan Pohjanlahtea. Kalastusta harjoitetaan lähes yksinomaan aluevesillä rannikon läheisyydessä kutuvaelluksen aikana. Näille rannikon alueille muiden Itämeren jäsenvaltioiden kalastusaluksilla ei ole pääsyä. Muiden jäsenvaltioiden kalastusalukset eivät ole EU:n jäsenyyden aikana kalastaneet lohta Pohjanlahdella. Tämän vuoksi säännös ehdotetaan koskevan vain suomalaisia kalastusaluksia.

Asetus koskisi myös kalastuslain (379/2015) 8 §:n 1 momentissa tarkoitettujen muiden maiden kansalaisten lohien vapaa-ajankalastusta. Tällä tavalla varmistettaisiin, et-

tä suomalaisten vapaa-ajankalastajien lisäksi säännökset koskisivat myös muista Pohjoismaista ja Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista tulevien kansalaisten alueella harjoittamaa lohen vapaa-ajankalastusta.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin Tornionjoen kalastusalueella sovellettavista kansallisista kalastusmääräyksistä annettuun valtioneuvoston asetukseen (436/2011), jonka soveltamisalueella ei sovellettaisi tässä ehdotettua valtioneuvoston asetusta, lukuun ottamatta sen 8 ja 9 pykälää. Kyseisistä pykälästä (valikointikielto ja lohien merkintä) ei ole säädetty rajajokisopimuksessa tai sen kalastussäännössä, eikä siten myöskään niiden kansallista täytäntöönpanoa koskevassa asetuksessa 436/2011.

2 § Lohenkalastuksen yleiskiellot Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella. Pykälän 1 momentissa vahvistettaisiin kiello lohen kalastukseen ajosiimoilla ja verkoilla Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°26'N eteläpuolella ja pituuspiirin 23°00'E länsipuolella. Useimmat luonnonlohikannat vaeltavat syönnökselle tälle alueelle ja niiden joukkoon kuuluu heikkoja luonnonlohikantoja. Lohen kalastaminen ei tällä alueella ole kestävä ja kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n mukaan se on vahingollista heikoille luonnonlohikannoille. Tästä johtuen Suomi on kieltänyt lohenkalastuksen omilta kalastusalueiltaan Itämeren pääaltaalla ja kyseinen kiello ehdotetaan ylläpidettävän. Sen sijaan lähinnä Tanskan, Puolan, Ruotsin ja Saksan kaupalliset kalastajat ja vapaa-ajankalastajat harjoittavat alueella lohen kalastusta.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisi lohen kalastuksen yleisrajoituksen kielloajat ja alueet. Ne säilytettäisiin muuttumattomina siten, että ne nykyisellä tavalla varmistaisivat luonnonlohien kutuvaelluksen Pohjanlahdella. Yleisrajoitusalueita olisi Pohjanlahden alueella neljä siten, että rajoitukset päättyvät sitä myöhemmin mitä pohjoisempaa alue sijaitsee. Yleisrajoituksen aikana lohen kalastus siimalla tai verkolla olisi kielletty kaikilta. Yleisrajoituksen aikana ei ole tarpeen kieltää muiden kuin kaupallisten kalastajien kalastus isorysillä, koska tällainen kiello sisältyy jo kalastuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1360/2015) 13 §:ään. Kaupallisten kalastajien lohen kalastuksesta isorysillä säädettäisiin 3-8 pykälissä.

Yleisrajoitukset ovat osaltaan edesauttaneet Suomen luonnonlohikantojen, Tornionjoen ja Simojoen lohikantojen vahvistumista. Yleisrajoitusten ylläpitäminen olisi siten valtioneuvoston periaatepäätöksenä 16.10.2014 vahvistetun kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian linjausten mukaista.

3 §

Lohenkalastus isorysällä Selkämerellä. Pykälän 1 momenttiin sisältyisi säännös kaupallisten kalastajien isorysällä tapahtuvan kalastuksen säätelystä Selkämeren vyöhykkeellä. Sen mukaan 1 ryhmään kuuluva kaupallinen kalastaja saisi huhtikuun alusta kesäkuun 9 päivään kalastaa lohta samanaikaisesti enintään yhdellä isorysällä. Tämä lieventäisi kalastuksen säätelyä siten, että lohta voisi kalastaa koko kalastuskauden, kuten lohi- ja meritaimenstrategiassa on linjattu. Isorysien käytön asteittainen lisääminen olisi nykyistä kerralla käynnistyvää lohen kalastusta kestävämpi säätelyjärjestelmä, koska se kohdistaa pyyntiä tasaisemmin kaikkiin lohikantoihin, ei pelkästään myöhään vaeltaviin lohikantoihin. Samalla varmistettaisiin, että aikaisiin vaeltaviin luonnonlohikantoihin ja arvokkaisiin naaraskaloihin kohdistuu vain vähäinen pyynti. Tätä on otettu huomioon myös siten, että aikaistettu pyynti olisi sallittua

ainoastaan 1 ryhmään kuuluville kaupallisille kalastajille, joiden osalta kalastuksen merkitys tulonmuodostuksessa on suurempi.

Kalastuskauden edetessä pyydysmääriä saisi lisätä ensin kahteen isorysään nykyisin voimassa olevalla viikon mittaisella jaksolla, joka Selkämerellä alkaisi 10. kesäkuuta ja päättyisi 16. kesäkuuta. Tähän kalastukseen voisivat osallistua sekä 1 että 2 ryhmään kuuluvat kaupalliset kalastajat ja pyydysmäärä vastaa nykyistä määrää. Tämän jälkeen isorysien sallittu määrä olisi enintään neljä kaupallista kalastajaa kohden, joka olisi yhden isorysän vähennys nykyiseen verrattuna. Tällä tavalla pyyntiä vähennettäisiin myös kalastuskauden loppuvaiheessa, mikä tasoittaisi pyynnin kohdistumista eri aikoina vaeltaviin lohikantoihin ja varmistaisi pyynnin jatkumista myös kalastuskauden loppuvaiheeseen ja silloin vaeltaviin lohikantoihin.

Pyydysmäärien lisäksi 2 momentissa rajoitettaisiin otettavaa saalismäärää siten, että kaupallinen kalastaja saisi alkukaudella, eli ennen nykytilanteen mukaista lohenkalastuskauden alkua, pyytää enintään 25 prosenttia hänen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään. Kyseiset kalastuskiintiöt jaetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain perusteella silakan, kilohailin ja lohen kaupallisille kalastajille. Kyseisen saaliin rajoittaminen neljännekseen varmistaisi, että alkukauden saalis pysyy rajallisena ja että voidaan hallitulla tavalla seurata muutetun säätelyjärjestelmän vaikutuksia luonnonlohikantoihin ja kaupallisen kalastuksen edellytyksiin.

4 § *Lohenkalastus isorysällä Merenkurkussa.* Pykälään sisältyisi Merenkurkun osalta vastaavanlaiset säännökset samoilla perusteilla kuin mitä 3 pykälässä ehdotetaan Selkämerelle. Merenkurkussa yhden rysän pyynnin salliva ajanjakso olisi 1.4.–14.6., kahden isorysän pyynnin salliva ajanjakso 15.–21.6. ja neljällä isorysällä voisi kalastaa 22.6. lähtien.

5 § *Lohenkalastus isorysällä Perämerellä.* Pykälän 1 ja 2 momentteihin sisältyisi Perämeren osalta vastaavanlaiset säännökset samoilla perusteilla kuin mitä 3 ja 4 pykälissä ehdotetaan Selkämerelle ja Merenkurkulle. Perämerellä yhden rysän pyynnin salliva ajanjakso olisi 1.4.–19.6., kahden isorysän pyynnin salliva ajanjakso 20.–26.6. ja neljällä isorysällä voisi kalastaa 27.6. lähtien.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös siitä, että Oulujoen edustan merialueella kaupalliset kalastajat saisivat 1 momentin 1 ja 2 kohdasta poiketen harjoittaa lohenkalastusta enintään kolmella isorysällä kaupallista kalastajaa kohden sekä 2 momentista poiketen ottaa lohta saaliiksi enintään 50 prosenttia lohen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään. Tällä tavalla otettaisiin huomioon entiset Oulu- ja Ijokien edustoilla olevat nk. terminaalikalastusalueet, joiden tarkoituksena on mahdollistaa näille alueille velvoitteena istutettavien lohien tehokkaan hyödyntämisen. Nykyiset säännökset mahdollistavat lohen kalastuksen näillä alueilla ilman pyydys- tai aikarajoituksia, minkä vuoksi eräät kaupalliset kalastajat ovat investoineet kalastukseensa juuri näillä alueilla. Näillä perusteilla rajoitukset on tarpeen vahvistaa lievempinä kuin muille merialueille.

6 § *Lohenkalastus isorysällä Perämeren pohjukassa.* Pykälän 1 ja 2 momentteihin sisältyisi Perämeren pohjukan osalta samansisältöiset säännökset ja samoilla perusteilla kuin mitä 3, 4 ja 5 pykälissä ehdotetaan Selkämerelle, Merenkurkulle ja Perämerelle.

Perämeren pohjukassa yhden rysän pyynnin salliva ajanjakso olisi 1.4.–24.6., kahden isorysän pyynnin salliva ajanjakso 25.6.–1.7. ja neljällä isorysällä voisi kalastaa 2.7. lähtien.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös Kemijoen edustan merialueesta samalla tavalla ja perusteella kuin on ehdotettu Oulu- ja Iijokien osalta 5 pykälässä.

7 § *Isorysän pyyntiin asettaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan säännöstä sitä, että ilmoitus pyyntiin asetettavien isorysien sijainnista tulisi lähettää viimeistään viikkoa ennen 3-6 pykälissä tarkoitettua pyynnin aloittamista. Ilmoitus tulee tehdä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka on toimivaltainen alueellinen kalastusviranomaisena. Isorysien sijaintitiedot ovat tärkeitä lohien kalastuksen tehokkaan valvonnan varmistamiseksi.

Toisessa momentissa määrättäisiin, että isorysien muut kuin pyytävät osat saisi asettaa mereen ennen 3-6 pykälissä säädettyjä isorysien lukumääriä koskevia päivämääriä. Tämä mahdollistaisi lohien kalastuksen käynnistymisen säädettyinä päivinä. Isorysän valmistava asettaminen mereen on aikaa vaativa ja meren sääoloista ja merenkäynnistä riippuva toimenpide, joka on tarpeen mahdollistaa ilman rajoituksia.

Kolmannessa momentissa ehdotetaan, että kun 3-6 pykälien 2 momenteissa sekä 5 ja 6 §:ien 3 momenteissa tarkoitettujen lohien saaliin enimmäismäärät ovat täyttyneet, tulee lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan estää lohien saaliiksi jääminen isorysään esteeksi asetettavalla verkolla tai muulla pyydysteknisellä ratkaisulla siihen saakka, että kyseisellä rajoitusalueella sovelletaan 3-6 §:n 1 momenttien 2 kohtaa, eli säännöstä kahden isorysän käytöstä. Lohien uiminen isorysän pyytävään osaan voidaan estää esteverkolla ja siten varmistaa, että määrättyt 25 ja 50 prosentin enimmäismäärät toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä eivät ylitä. Velvollisuus esteverkon käyttöön olisi käytännöllinen toimenpide verrattuna siihen, että isorysien pyytävät osat olisi poistettava merestä. Esteverkon sijaan voidaan myös sallia muu pyydystekninen ratkaisu, joka tehokkaasti estää lohien saaliiksi jäämisen. Tämä voisi esimerkiksi tarkoittaa ponttoniryysien jättämistä kellumaan pinnalle.

8 § *Valikointikielto.* Pykälään ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan 3-6 §:ssä tarkoitettua lohien kalastuksessa kaikki isorysään jääneet lohet on otettava valikoimatta saaliiksi lukuun ottamatta alamittaisia tai hylkeen tai merimetson vahingoittamia lohia. Valikointikiellon tarkoituksena olisi estää vain suurempien lohien ottaminen saaliiksi ja pienempien vapauttaminen isorysistä. Tällainen valikoiva kalastus olisi ristiriidassa asetuksen tavoitteena olevan kestävästi lohien kalastuksen kanssa, koska suuret lohilyksilöt ovat usein lisääntymisen kannalta arvokkaimpia naaraskaloja.

9 § *Lohisaaliin merkitseminen.* Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 25 §:n 1 momentin mukaan lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta saadun tunnusteen avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin. Lain 25 §:n 2 momentissa on asetuksenantovaltuus merkitsemismenettelyistä.

Tämän mukaisesti pykälän 1 momentissa olisi säännös siitä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaisi lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijoille heidän

lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä osoittaman määrän tunnisteita, joihin merkittäisiin haltijan nimi ja kaupallisen kalastajan rekisterinumero sekä hänen lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä määrää vastaava tunnistekohtainen juokseva numero. Lisäksi Suomenlahden lohikiintiöön kuuluvien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden osalta tunnisteeseen lisättäisiin S kirjain.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että saaliiksi otettu lohi tulee pyynnin yhteydessä merkitä 1 momentin mukaisella tunnisteella juoksevan numeron mukaisessa järjestyksessä ja että tunnisteiden tulisi olla kiinnitettynä loheen pyyntihetkestä koko kalastusaluksella pidettävän ajan ja kokonaisuudessaan myytävän lohen osalta koko varastoinnin ja ensimyyntin ajan. Tällä tavalla voidaan paremmin valvoa lohen kalastusta ja lohen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden noudattamista pyyntitapahtumasta ensimyyntiin saakka. Merkintävelvollisuus ei siten ulotu ensimyyntin jälkeisiin vaiheisiin eikä lohen perkaamisen jälkeen tehdyssä fileoinnissa ja paloittelussa saatuihin lohen osiin. Merkintävelvollisuuden ulottamista ensimyyntin jälkeisiin vaiheisiin harkitaan, jos kyetään kehittämään tarkoitukseen sopivat merkintämenettelyt.

Pykälän 3 momentissa määrättäisiin siitä, että jos lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää lohen toimijakohtaista kalastuskiintiötä toiselle kaupalliselle kalastajalle Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 22 §:n mukaisesti, olisi haltijan samalla luovutettava vastaava määrä tässä pykälässä tarkoitettuja tunnisteita siirron saajalle. Näin siirron saajalla olisi käytettävissään sama määrä tunnisteita kuin mihin hänellä on toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä. Toisen kaupallisen kalastajan nimillä varustettujenkin tunnisteiden valvonta toimisi aukottomasti, koska kalastusviranomaisen tiedossa olisi kyseinen toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirron määrä ja keneltä se on siirtynyt.

10 § *Lohenkalastus Simojoella ja sen suualueella.* Pykälä sisältää entiset määräykset lohenkalastuksen tiukemmista rajoitukset Simojen edustan merialueella, joiden tarkoituksena on suojella Simojen lohikantaa. Itse Simojoessa lohen kalastuksen kieltö langasta kudotuilla pyydyksillä toukokuun alusta marraskuun loppuun ulotettaisiin Portimojärven luusuan sijasta aina Simojärven luusuaan saakka. Simojen luonnonlohikanta on viime vuosina kehittynyt myönteisesti. Tässä tilanteessa pidemmällä jorkeen nousevien kalojen suojelu on tarpeen varmistaa.

11 § *Voimaantulo.* Pykälässä olisi säännös asetuksen voimaantulosta, joka olisi huhtikuun 1. päivä 2017. Voimaantulon on tarpeen olla mahdollisimman aikainen ajankohta, koska lohivarvet saapuvat kutuvaellukselle Pohjanlahdelle toukokuussa ja kaupallisten kalastajien on tarpeen suunnitella tulevaa kalastuskautta ja saada varmistus kalastuskaudella sovellettavista kalastusmääräyksistä.

Toisella momentilla kumottaisiin nykyisin voimassa oleva valtioneuvoston asetus (347/2016) lohenkalastuksen rajoituksista Pohjanlahdella ja Simojoessa.

Valtioneuvoston asetus Tornionjoen kalastusalueella sovellettavista kansallisista kalastusmääräyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (436/2011) muuttamisesta

1 § Voimassa oleva pykälä muutettaisiin 1 momentissa niin, että kalastuslain (379/2015) ryhmään 1 kuuluvilla kaupallisilla kalastajilla olisi oikeus lohen kalastukseen kahdel-

la kiinteällä pyydyksellä (isorysällä) Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 11 §:n 6 momentin sallitun aloitusajan mukaisesti, eli kesäkuun 17. päivästä klo 12.00 alkaen. Tämän jälkeen heillä olisi oikeus käyttää enintään neljä isorysää kaupallista kalastajaa kohden. Pyyntiä tasoitettaisiin yli kalastuskauden myös niin, että nykyisin loppukaudelle mahdollistetut kahdeksan ja myöhemmin rajattoman isorysän lukumäärän käyttö poistuisi. Suuria rysämääriä ei käytännössä juurikaan ole käytetty.

Suomenpuoleisella sopimusalueella sovellettaisiin siten samaa lohen kalastuksen aloitusaikaa kuin mitä ruotsinpuoleisella sopimusalueella on tehty koko ajan uuden rajajokisopimuksen soveltamisesta kalastuskaudelta 2011 alkaen. Kaupallisilla kalastajilla olisi oikeus kahteen isorysään lähes kahdeksan vuorokautta ennen nykyistä 25. kesäkuun aloituspäivää. Kahden isorysän käyttö sallittaisiin, koska tällä merialueella ei Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön johdosta ole mahdollista sallia lohen isorysien käyttö heti jäiden lähdettyä. Ennen 17. kesäkuuta alkavasta pyynnistä olisi sovittava erikseen Ruotsin kanssa, joka merkitsisi myös pyynnin käynnistymistä samalla tavalla Ruotsin puolella, jossa tehokasta pyyntiä harjoitetaan Tornionjoen suun edustalla. Sallimalla lohen kalastuksen aloittamista 17. kesäkuuta asettaisi Suomen puolella toimivat kaupalliset kalastajat lohen kalastuksen aloitusajan osalta samaan asemaan kuin Ruotsin puolella toimivat kaupalliset kalastajat. He pääsisivät näin ollen myös myymään saalistaan juhannusta edeltävään tärkeään markkina-aikaan ja samanaikaisesti ruotsalaisten kollegoidensa kanssa.

Tornionjoen merialueella sovellettaisiin siten samantapaista pyynnin tasoittamista koskevaa säätelyjärjestelmää kuin Pohjanlahden Suomen rannikon muussa lohen kalastuksessa. Tämä edistäisi Tornionjokeen nousevien eri osakantojen tasaisempaa hyödyntämistä ja siten myös joen lohikannan monimuotoisuutta.

Pykälän 2 momentilla tarkennettaisiin, että ryhmään 2 kuuluvat kaupalliset kalastajat saisivat kalastaa lohta 1 momentin 2 kohdan mukaisesti.

Asetuksen voimaantulo olisi myös huhtikuun 1. päivä 2017.

Ehdotusten vaikutukset

Ehdotuksella on ekologisia vaikutuksia lohikantoihin ja taloudellisia vaikutuksia lohen kaupallista kalastusta harjoittaviin kalastajiin sekä Itämeren lohella käytävään kauppaan.

Itämeren alueella on noin 30 luonnonlohikantaa. Itämeren luonnonlohikannat ovat vuosituhanen vaihteen jälkeen kehittyneet myönteisesti, erityisesti Perämereen laskevien jokien lohikannat. Itämeren pääaltaan lohikannat ovat heikossa tilassa, kuten osin myös Suomenlahden lohikannat. Suomenlahdella lohikannat ovat kuitenkin viime vuosina kehittyneet aiempaa myönteisemmin.

Suomessa on kaksi luontaisesti lisääntyvää alkuperäistä luonnonlohikantaa, Tornionjoen ja Simojoen lohikannat. Molemmat ovat vahvistuneet merkittävästi. Viimeisimmän tiedon mukaan Tornionjoen lohikanta on lähellä tavoitetilaa tai jopa tavoitetilassa ja Simojoen lohikanta on lähellä tavoitetilaa.

Suomessa lohien kaupallista kalastusta harjoitetaan pääosin isorysillä rannikon läheisyydessä kesään ajoittuvalla lohien kutuvaelluksella. Kalastamista isorysillä on 90 - luvulta lähtien säädelty Pohjanlahdella siten, että kalastuksen aloitusaikaa on rajoitettu eri vyöhykkeillä. Näin on pyritty varmistamaan, että kutuvaelluksen alku voi edetä ilman siihen kohdistuvaa kalastusta.

Tutkimuksissa on havaittu, että eri jokien luonnonlohikantojen lisäksi eräiden jokien sisällä on osakantoja. Monimuotoisuuden kannalta on siksi tärkeää pyrkiä järjestämään lohien kaupallinen kalastus siten, että se ei kohdistu vain tiettyihin osakantoihin, kuten myöhään vaeltaviin osakantoihin. Kalastus vaikuttaisi vähiten lohikantojen monimuotoisuuteen, jos sitä harjoitetaan tasaisesti ja kohdistetaan kestävässä määrin koko vaeltavaan lohikantaan.

Tehdyssä asetusluonnoksessa tärkein muutos nykyiseen on edellä mainitun lohikantojen monimuotoisuuden huomioon ottaminen siten, että kaupallinen kalastus kohdistuisi nykyistä tasaisemmin kalastuskauden aikana vaeltaviin luonnonlohikantoihin, ei pelkästään myöhään vaeltaviin lohikantoihin. Tämä olisi nykyistä lohien kalastusta kestävämpi ja monimuotoisuutta tukeva säätelyjärjestelmä.

Kokonaisuutena kaupallisen kalastuksen säätelyn muutosta voidaan pitää varovaisena, eikä ehdotetun säätelyjärjestelmän arvioida vaikuttavan kielteisesti Itämeren luonnonlohikantojen elinvoimaisuuteen.

Kalastuselinkeinon kannalta edellä selostettu muutos merkitsisi mahdollisuutta aloittaa lohien kalastus jo keväällä ja että lohien tarjontaa voidaan ajallisesti pidentää. Näin myös lohien kalastajahinnan arvioidaan nousevan sen vuoksi, että suurempi osa saaliista voidaan myydä ennen juhannuksen korkeamman hinnan aikaa ja järjestelmällä vältetään kalastuksen yhtäaikaisesta käynnistymisestä aiheutuvat saalis- ja tarjontapiikit eri merialueilla.

Yhdessä toimijakohtaisen kalastuskiintiöitä koskevan järjestelmän kanssa lohien pyyntikausi voi myös pidentyä kutuvaelluskauden ulkopuolelle, esim. Selkämerellä syönnöksellä olevaan loheen. Myös lohien merkitseminen antaa kaupalliselle kalastajalle mahdollisuuden markkinoida Itämerestä pyydettyä lohta, joka perustuu kestäväksi mitoitettuun lohikiintiöön. Kuluttaja voi merkitsemisen perusteella havaita, mitkä ensimyyneissä olevat kokonaiset lohet perustuvat Suomen lohikiintiöihin.

Ehdotuksista annetut lausunnot

Ehdotuksista pyydettiin lausunnot....